

Kajé Dijkema

DWAALLICHTEN EN VALLENDE STERREN

Colofon

Uitgave: Profiel Uitgeverij
Postbus 7
9780 AA Bedum
tel. (050) 301 21 44
fax (050) 301 27 32
info@profiel.nl
www.profiel.nl

Auteur Kajé Dijkema
Nawoord Peter R. de Vries, misdaadverslaggever
Omslagfoto Krijn Dijkema

Vormgeving NoordPProof Producties, Bedum
Druk Scholma Druk bv, Bedum, www.scholma.nl
Binder Erenstein, Groningen

ISBN 978 90 5294 571 2

© 2014

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft zijn uiterste best gedaan de rechten met betrekking tot de illustraties te regelen volgens de bepalingen van de Auteurswet. Zij die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, worden verzocht contact op te nemen met de uitgever.

DEEL 1

DWAALLICHTEN

Delfzijl, donderdag 31 juli 2003

Manon Wagenaar sloeg de hoek om en liep de straat in waar ze woonde. Behalve een buurman, die de hond uitliet in het parkje, was er geen mens op straat. Het tikken van haar halfhoge hakken op de trottoirtegels was het enige geluid dat de avondstilte verbrak. Ze was blij dat ze bijna thuis was, de lange wandeling vanaf het station begon ze in haar benen te voelen. Er brandde nog licht bij de burens op nummer 18. Net als zichzelf gingen die vrijwel nooit voor middernacht naar bed. Ze waren uitzonderingen in de straat. Dit was echt zo'n wijk waar veel oudere mensen woonden die vaak al met de kippen op stok gingen. Neuriënd stapte ze na een week van afwezigheid haar huis weer binnen. Op de deurmat lagen een paar brieven en een kleurige ansichtkaart. Ze zette haar weekendtas op de grond en raapte het kaartje op. Heel even hoopte ze dat het van haar collega Martin afkomstig zou zijn, maar het bleek een vakantiegroet uit Zweden van haar vriendin Hannah. De rest waren rekeningen. Niet interessant op dit moment, ze ging eerst haar tas uitpakken en haar bed klaarmaken.

Ze had zojuist een week bij haar ouders gelogeed, een korte vakantie had ze het op haar werk genoemd. De afgelopen tijd was het erg druk geweest op het incassobureau waar ze als juriste werkte. Maar niet alleen druk, er was ook een conflict geweest met haar baas Winfried Kuiken. Hoewel haar eerstvolgende vakantiedagen waren gepland in september had Kuiken haar min of meer verplicht om er nu al vast een weekje tussen uit te gaan. Om een beetje tot jezelf te komen, had hij gezegd. Ze had best door gehad dat dit vriendelijk lijkende aanbod een dubbele bodem had.

Het kwam Winfried Kuiken gewoon goed uit dat zij hem een poosje niet op de vingers keek. Kon hij ongestoord zijn gang gaan met de duistere praktijken die zij had ontdekt. Kon hij de malversaties in de boekhouding misschien weer gladstrijken.

Maar ze had het aanbod geaccepteerd en de week bij haar ouders in Zutphen had haar goed gedaan. Ze was lekker verwend en ze had zich rustig kunnen bezinnen op haar toekomst. Eigenlijk wilde ze het liefst zo snel mogelijk van baan of werkgever veranderen, maar dan moest zich wel een goede gelegenheid voordoen. Ze wist dat ze op haar werk

gewaardeerd werd door haar collega's. Ze had vaak succes gehad in procedures. Veel inkomsten gegenereerd voor het bedrijf en haar salaris was daar ook een goede afspiegeling van. Iemand als haar vind je niet zo makkelijk, had de afdelingschef gezegd. Maar aan de andere kant was ze ook wel toe aan een nieuwe uitdaging. Ze was met haar 32 jaar nog jong en veerkrachtig genoeg om nieuwe spannende dingen te gaan doen.

Ze liep de woonkamer in en legde haar tas en de post op de zitbank. Behaaglijk rekte ze zich uit en zag op de moderne wandklok dat het bijna elf uur was. Lopend door de vertrekken snoof ze de vertrouwde geur van haar huis. Toch rook het altijd een beetje muf als er een paar dagen niemand was geweest. Het stoorde haar. Er moest nodig gelucht worden. Ze liep naar het kleine keukentje aan de achterkant van haar huis en opende de keukendeur die uit kwam op de tuin. Even deed ze het licht van de tuinlamp aan en keek rond. Gerustgesteld stelde ze vast dat alles nog net zo was als toen ze een week geleden vertrok. De deur naar de brandgang was gesloten. Ze zag dat haar fiets nog tegen de achtergevel onder het afdakje stond. Een half jaar geleden was haar mountainbike uit de tuin gestolen. Gelukkig was ze verzekerd en had ze een nieuwe kunnen kopen. Er zaten nu dubbele sloten op. Misschien was het toch verstandiger om de fiets in het vervolg in de keuken te zetten als ze een paar dagen van huis ging. Of het schuurtje eindelijk eens opruimen en daar ruimte creëren.

Ze bleef even in de deuropening staan en genoot van de frisser wordende avondlucht. Het gras was een beetje gegroeid, zag ze in het schemerdonker. Dat zou ze morgen eens gaan maaien. Na ongeveer een halve minuut draaide ze zich om en ging het huis weer binnen. Ze liet de achterdeur openstaan en liep naar haar slaapkamer aan de straatkant van het huis. Daar schopte ze haar pumps uit en deed het nachtlampje aan dat op het kleine ronde tafeltje naast haar bed stond. Door het raam zag ze donkere wolken aan de hemel voorbij trekken en ze besepte dat er waarschijnlijk snel een eind aan het mooie weer van die dag zou komen. Het was een schitterende dag geweest met volop zon, maar in de trein zag ze de lucht al betrekken.

Ze sloot het gordijn van het slaapkamerraam en sloeg het dekbed al vast open. Daarna liep ze naar de woonkamer en deed ook daar een

schemerlampje aan. Ze wilde nog even lekker een glaasje wijn drinken voordat ze naar bed ging en misschien nog even een paar bladzijden lezen. Ze was juist begonnen met een nieuw boek van Henning Mankell, de laatste tijd haar favoriete schrijver. Ook de gordijnen in de kamer deed ze dicht. Daarna pakte ze de reistas van de bank en haalde haar kleren er uit. Ze had bijna alles gedragen dus dat kon bij de was. Ze gooide het wasgoed in het bijkeukentje, naast de wasmachine. Dat zou morgen wel komen, eerst even douchen. Ze kleepte zich uit, gooide ook haar slipje en beha bij het wasgoed en stapte in de kleine doucheruimte. Ze had bij de woningbouwvereniging al een paar keer geklaagd over die veel te kleine ruimte en er waren wat vage toezeggingen gedaan. Maar het was er nog nooit van gekomen en ze betwijfelde of het ooit zou gaan gebeuren. Maar het warme water dat nu over haar lijf spoelde en de frisse geurige zeep voelde aangenaam en daar ging het tenslotte om. Toen ze zich even later afdroogde, een schoon slipje aandeed en de witte halflange nachtjapon over haar lichaam aantrok voelde ze zich als herboren.

Met een tevreden gevoel liep ze naar de woonkamer. Het was tijd voor een lekker muziekje. Ze koos een cd van U2 uit en zette die op. Even later vulde de stem van Bono het hele huis. De melodie meeneuriënd ging ze op zoek naar het boek van Henning Mankell. Terwijl ze in de boekenkast rommelde meende ze buiten op straat een schreeuw te horen. Even spitste ze haar oren, maar daarna bleef het stil. Ze schonk er verder geen aandacht aan en zocht verder. Onder een oude krant op de salontafel lag het boek. Na even bladeren vond ze de bladzijde waar ze was blijven steken. Ze legde het boek geopend op de zitbank en bedacht dat ze haar moeder nog even moest bellen om te zeggen dat ze veilig thuis was gekomen. Maar eerst een glas wijn. Ze liep naar de keuken om de fles en een glas te zoeken. Omdat ze niet genoeg had aan het beetje vale licht dat vanaf buiten in de keuken kwam, deed ze het lampje boven het aanrecht aan. Ze herinnerde zich dat ze een witte Chileense Chardonnay in de koelkast had gelegd en haalde die tevoorschijn. Ze zette de fles op het aanrecht en zocht in een aanrechtkastje naar een geschikt glas. Ondertussen neuriede ze nog steeds mee met Bono, die nu zong dat het een Beautiful Day was. Terwijl ze naar het kastje boven het aanrecht gekeerd stond en zich uitrekte om een glas

te kunnen pakken, voelde ze een zachte windvlaag langs haar benen gaan. Ze bedacht dat de achterdeur nog steeds openstond. Dat was niet verstandig nu ze de verlichting had aangedaan, het zou muggen aantrekken. Ze besloot de deur te sluiten en op slot doen zodra ze de wijn had ingeschonken. Terwijl ze de schroefdop van de fles verwijderde kreeg ze plotseling het onbehaaglijke gevoel dat ze niet alleen in de keuken was. Ze verstarde en voelde een rilling over haar rug gaan. Langzaam draaide ze zich om. Het was even of haar hart stilstond. Plotseling stond ze oog in oog met een man die haar geschrokken en met een verwilderde blik in de ogen aankeek. Ze herkende hem meteen. Verbaasd en verontwaardigd keek ze hem aan. Wat moest hij hier, hoe was hij binnengekomen, wat wilde die vent in vredesnaam? Met welk recht stond hij plotseling onaangekondigd in haar keuken?

Boosheid, verwarring en angst streden om voorrang en zorgden er voor dat ze de eerste seconden geen woord kon uitbrengen. De man zei ook niets, staaarde haar alleen maar aan. Ze zag een paar grote pupillen en het viel haar op dat zijn duidelijk gespannen kaken licht op en neer bewogen. Ze hervond zich en begon uit alle macht te schreeuwen. 'Eruit' gilte ze met overslaande stem. 'Wat moet jij hier? Eruit zeg ik je. Heb ik je soms binnen gevraagd? Waar haal je het lef vandaan om hier zomaar binnen te komen. Wacht, ik bel nu de politie, nu direct.' Een ongekende woede maakte zich van haar meester. Een woede die de plaats innam van de verbazing en ontzetting van even daarvoor. 'De politie weet wel raad met verknipte vieze kerels zoals jij. Dit komt je duur te staan mannetje.'

Terwijl ze hem met een woedende blik recht in de ogen keek stond de man roerloos en zwijgend tegenover haar. Bijna roerloos, want ze zag niet dat zijn rechterhand langzaam naar zijn jaszak gleed. Ze draaide zich om en wilde naar de hal lopen om de telefoon te pakken die daar op een tafeltje lag. Maar ze had nog maar één stap in die richting gezet toen ze een arm om haar keel voelde die haar achterover trok. Uit alle macht probeerde ze los te komen, maar de arm omklemde haar strottenhoofd die helemaal werd dichtgedrukt. Ze voelde pijn en wilde schreeuwen, maar ze kon geen geluid uit haar keel persen. Het volgende moment voelde ze iets met kracht in haar lichaam binnendringen, ter hoogte van haar hartstreek. Gedurende enkele seconden

drong het vaag tot haar door dat er iets heel ernstigs gebeurde. Het duurde maar heel even, daarna werd het licht en draaiërig in haar hoofd. Ze voelde geen pijn meer, ze ervoer alleen maar een raar zweverig gevoel. Toen meende ze plotseling licht te zien, heel fel licht. Direct daarna ging dat licht uit en zag of voelde ze niets meer. Ze hoorde ook niet meer dat Bono nog één keer het refrein zong van haar favoriete hit:

*What you don't have you don't need it now
What you don't know you can feel it somehow
What you don't have you don't need it now
Don't need it now. Was a beautiful day.*

Zaterdag 2 augustus 2003

Lucien de Lange werd vroeg in de ochtend wakker van het geluid van vogels op het platte dak waaronder hij sliep. Eksters, dacht hij nog half in zijn slaap. Rotbeesten, lawaaischoppers. Hij was even in verwarring en merkte dat hij tegen zijn gewoonte in op zijn rechterzij lag. Hij strekte zijn linkerhand uit naar de andere kant van het grote bed. Ewa lag er nog, voelde hij en uit haar zachte gesnurk begreep hij dat ze nog sliep. Hij rolde zich op zijn rug en staarde in het schemerdonker naar het plafond. Ondanks de gesloten gordijnen zag hij dat het buiten al weer licht was. De eksters waren nu opgehouden met lawaai maken. Gisteravond laat waren ze na een lange en vermoeiende reis thuis gekomen van hun vakantie in de Provence. Ze hadden het heerlijk gehad. Samen hadden ze drie lange lome weken doorgebracht in hun eigen vakantiehuisje tussen de lavendelvelden. Alle dagen genietend van het vrijwel altijd heerlijk schijnende zonnetje. Ondanks dat het er nu weer op zat, waren ze gisteren tegen middernacht blij en tevreden thuis gekomen. Thuis in hun huisje in Nansum, op het Groningse plateland. Niet ver van de stevige dijk die het lage polderland beschermde tegen het water van de Eems. Tevreden bedacht De Lange dat zowel Ewa als hijzelf zich hier echt thuis voelden. Hier op het ruige en vlakke Groningse Hogeland. Hij hield van de ruimte, de luchten en het vrije uitzicht aan alle kanten. In dat opzicht was de Provence toch wel het andere uiterste. Heel leuk om er vakanties en vrije tijd door te brengen,

maar het zou nooit hun thuisland worden. Ook de afgelopen nacht hadden ze dat tegen elkaar gezegd toen ze hun erf opdraaiden. “Home, sweet home”, had hij gezegd. Ewa had hem verbeterd: “Naargens beter as thoes”, had ze in onberispelijk Gronings geantwoord. Hij had gelachen en was trots op haar geweest. Ewa, zijn van oorsprong Poolse vrouw die zich na al die jaren een echte Groningse was gaan voelen.

Ze waren toch maar geluksvogels, bedacht hij. Hoe anders kon het soms zijn. Met zijn jarenlange ervaring als rechercheur had hij ongelofelijk veel ellende gezien. Veel kapotte relaties en ongelukkige mensen. Veel verdriet.

Hij overwoog even om zich nog eens om te draaien en wat na te soezen, maar een blik op de wekker leerde hem dat het al bijna acht uur was. Hij besloot om op te staan en een ontbijtje te fabriceren. Hoewel de proviandkast en de koelkast in huis nog leeg waren, wist hij dat in de kofferbak van de auto nog restanten Frans stokbrood moesten liggen. Het moest lukken om die eetbaar te maken door ze nog even op te warmen in de oven. Hij liet zich voorzichtig uit bed glijden, er voor zorgend dat hij geen lawaai maakte. Hij gunde Ewa nog een poosje rust, per slot van rekening had zij gisteren ook de nodige uurtjes achter het stuur gezeten. Ze reed goed. Hij voelde zich veilig naast haar in de auto. Eigenlijk was hij daar heel trots op, want hij kende niet veel vrouwen die echt goed konden rijden.

Terwijl hij in de keuken bezig ging, bedacht hij wat hij die eerste dag na de vakantie allemaal moest doen. Ze zouden samen de auto leegpakken en daarna zou hij in de tuin aan de slag gaan. Het gras was weliswaar één of twee keer gemaaid, had hij bij thuiskomst gezien, maar het stond al weer behoorlijk hoog en de buurman had verzuimd om de kanten en borders bij te houden. Nou ja, verzuimd, hij was al lang blij dat hij een buurman had die zo goed was geweest om langs te komen om het gras te maaien. Het zou anders een vrijwel ondoordringbare jungle zijn geworden. In april had hij kunstmest gestrooid en het gras groeide daarna altijd nogal onstuimig.

Na het opruimen en het grasmaaien zou hij de post en de mailtjes eens gaan doornemen. Daarna samen met Ewa boodschappen doen om de voorraden in huis weer aan te vullen.

BEDANKT

Met het schrijven van een misdaadroman heb ik mij op glad ijs begeven. Ervaring met criminaliteit en het vastleggen van feiten had ik genoeg, maar om een fictief verhaal voldoende raakvlakken met de werkelijkheid te laten hebben en tegelijkertijd ook nog eens aantrekkelijk en vlot leesbaar te maken heb ik ervaren als een “crime”.

Gelukkig heb ik hulp ondervonden en daarom wil ik mijn dank uitspreken aan:

- mijn vrouw, mijn kinderen en vriendin Janneke die vanaf het begin het “ruwe” materiaal lazen, van op- en aanmerkingen voorzagen en mij altijd de overtuiging gaven dat het een spannend en goed leesbaar verhaal was;
- Peter R. de Vries die bereid was het manuscript kritisch te lezen en mij deed geloven dat ik daadwerkelijk iets had gepresteerd; hij verschafte mij daarmee het alibi om met (zelf-) vertrouwen op zoek te gaan naar een uitgever. Ik dank hem voor de lovende woorden in zijn Nawoord.
- mijn uitgeefster, die in mij en mijn product geloofde en samen met mij heeft gewerkt aan de uiteindelijke totstandkoming van het boek.

Oktober 2014, Klaas Jan Dijkema.